

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se inapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Metropolit Primat.

În vechiul regat din România este vacant postul de metropolit primat. Dorința tuturor oamenilor de bine, dorința tuturor oamenilor cu tragere de inimă către biserica strămoșească a fost și este și acum, ca starea aceasta de lucruri să înceteze. Să se așeze pe scaunul vacant de metropolit primat un bărbat cu autoritate și cu vază, ca bisericii române ortodoxe să i-se dea liniștea cuviincioasă, posibilitatea de a-și împlini înalta sa misiune în sinul poporului și în viața de stat.

Viața statului nostru dela declarația unirei părților subjugate cu vechiul regat, viața statului România Mare, a avut în anul acesta 1919, multe momente de înălțare sufletească, multe momente de a manifesta în fața lumii trăinicia poporului român.

La momentele acestea, cari repetăm au fost multe — a lipsit total, a lipsit biserica românească, și a lipsit, căci n'a fost metropolit primat, care să-și reclame locul cuvenit în manifestațiunile statului.

Noi cei de aici din Ardeal, dedați a vedea pretutindenea biserica la locul de datorie, la locul de onoare, ce-i compete, de unde nu trebuie să lipsească, cu durere am văzut această tristă stare, și durerea o am înecat în sufletele noastre.

De un timp de vreme s'a vorbit, s'a scris, s'a strecurat prin ziare răsleț câte o notiță în legătură cu biserica.

Ca să se ia în combinație la postul de metropolit primat persoana cutare sau cutare, că postul acesta va fi ocupat. Atâta și mai mult nu.

Ziarele din regat au adus eri și azi o știre scurtă. Vorba e, că Mercuri în 18 Decembrie 1919 se ține o adunare legală a corpurilor legiuitoare spre a face alegerea de metropolit primat.

O altă versiune vrea să știe, că guvernul susține la postul acesta candidatura Preasfinției Sale Părintelui Miron din Caransebeș.

Poate pe când noi aici în Sibiu punem pe hârtie slovele acestea la oarele 3 după amiază corpurile legiuitoare sunt întrunite pentru o lucrare sfântă, alegerea de metropolit primat.

După sfintele canoane alegerea de metropolit o fac credincioșii aceleiași biserici.

Alegerea premerge privegherea de seara, vecernia, litia, utrenia, apoi sfânta liturgie cu chemarea Duhului sfânt.

Întru cât la alegerea din vorbă s'au împlinit aceste condițiuni canonice, noi cei de aici nu putem ști. Nici aceea nu putem ști, dacă la acest act însemnat concurg numai credincioșii de ai noștri, sau alegerea e pusă pe alte temelii.

Mitropolitul Primat este cel dintâi chemat a supraveghia, ca în biserică să se observe ordinea canonică. Mitropolitul Primat este chemat să caute a asigura demnității acesteia stabilitatea, onoarea și stima ce i se cuvine.

Mitropolitul Primat este în primul loc chemat, să caute a restabili bazele canonice, ca demnitatea aceasta să fie ferită de valorile politicianismului vremelnic, schimbăcios și caprițios.

Noi cei de aici cu durere am văzut, cum în regat a fost nesocotită demnitatea de metropolit primat.

Ne aducem aminte cu durere de cazul mitropolitului primat Ghenadie, ca să numai vorbim de cele ce au urmat după acel caz. Cu câtă patimă, cu câtă ușurință, cu câtă necruțare s'a procedat în acel proces, care nu a făcut nici un serviciu nici bisericii, nici guvernului, care l-a inscenat.

Ne aducem aminte cu ce aparat mare s'a lucrat cu ocaziunea acelui proces.

Ne aducem aminte cum s'au invocat sfintele canoane spre a justifica o asemenea pornire pătimășe.

Ne aducem aminte cum persoane bisericesti dela noi au fost luate și angajate cu fabricarea de broșuri spre a justifica procedura în contra mitropolitului primat.

Ne aducem aminte patima cu care a fost ridicat noaptea din locuința sa și târât la mănăstire demnitarul bisericesc strigându-i procurorul: Scoală-te călugărule!

Ne aducem aminte cum noi cei dela «Telegraful Român» îngrijiți de soarta bisericii, ne-am ridicat glasul în contra procedurii guvernului de atunci, contra neomenimei cu care tracta capul bisericii, și am spus că o asemenea procedură la noi nu și-ar permite nici guvernul unguresc.

Ne aducem aminte, cum factori puternici au intervenit, și s'a restabilit ordinea în biserică, dându-se satisfacție și bisericii și persoanei luate la goană.

Demnitatea de metropolit trebuie asigurată de valorile politicianismului, și ea trebuie ridicată la nimbul ce i se cuvine.

Noi credem, tare credem, că făcându-se unificarea în cele administrative a tuturor bisericilor din România-Mare, bisericii ortodoxe române i se va regula, asigurarea, garanția și norma locul onorific

ce i se cuvine, și în legătură cu aceasta se va da și demnității de metropolit primat decorul vechiu, de care s'a bucurat.

Figurile strălucite ale mitropoliților ierarhi ai Plaiurilor, cari au ilustrat tronul de metropolit în Ungro-Vlahia trec luminate înaintea ochilor noștri sufletești. Mitropoliții mari pe timpul catehismului calvin, mitropoliții pe timpul tipăririi bibliei, mitropoliții pe timpul Unirei, mitropoliții pe timpurile tipăririi cărților bisericesti cu tipar românesc, toți aceștia ne vestesc zile mai bune, zile mai fericite pentru biserica română ortodoxă.

Păstori ca cei din Evanghelie, în fruntea turmei cu toiagul răzimat pe canoanele bisericii noastre, asemenea păstori voim să vedem în fruntea bisericii noastre.

Să căutăm și să ferim biserica de valorile patimilor isvorâte din politicianism.

Din parlament.

În ședința parlamentului dela 16 Decembrie a. c., Luni, s'a votat unirea țărilor subjugate cu vechiul regat român.

Domnii miniștri Inuleț, Nistor și Stefan C. Pop cetesc pe rând proiectele de lege pentru unirea Basarabiei, Bucovinei și a Transilvaniei dimpreună cu Banatul, Crișana și Maramurăș la patria mamă.

La cetirea fiecărui proiect toți deputații în picioare aclamă în vii manifestațiuni prezentarea acestor acte istorice înaintea parlamentului.

Întreagă camera a cerut din propria inițiativă urgența.

Președintele a suspendat ședința, iar deputații au trecut în secție.

Primul parlamentar al României-Mari votează Unirea.

Unirea Basarabiei.

La redeschiderea dl. președinte dă cuvântul dl. V. Stroescu, raportor al proiectului de lege pentru unirea Basarabiei.

Dl. V. Stroescu citește raportul, care este primit de întreaga Cameră cu vii și îndelungi urale.

Dl. Președinte declară că «această aclamație ține loc de orice altă formalitate».

Dl. Stroescu dă citire apoi expunerii de motive, care conchide astfel: «În numele dreptății, cerem încorporarea Basarabiei la neamul românesc întregit».

După ce a dat citire și proiectului de lege, dl. Vasile Stroescu a încheiat cu cuvintele:

«Să fie într'un ceas bun și cu noroc!» la care Camera a răspuns cu ropote de aplauze.

Dl. Iorga declară că, consideră manifestația Camerei, ca un vot unanim exprimat pentru unire.

Unirea Bucovinei.

Dl. Dr. Reut face o expunere a fazelor prin care a trecut țara Bucovinei dela răpire până în prezent, stărnuind asupra operei de cultură și re-

deșteptare națională începută de cărturarii înaintași, care își găsește încoronarea în actul pe care parlamentul României mari îl consacră azi prin votul ei.

Citește raportul, expunerea de motive și proiectul de lege, toate fiind întâmpinate de unanimitatea deputaților în picioare și îndelungi aclamații.

Di Iorga consideră aclamația Camerei ca un vot unanim al adunării.

Unirea Ardealului.

Di V. Goldiș raportor dă citire raportului, cerând votul adunării pentru unire. Mari și vii aplauze au izbucnit din toate rândurile deputaților.

D-sa dă apoi citire expunerii de motive și textului proiectului de lege pentru unirea la sânul patriei române a Transilvaniei «matca de baștină a neamului nostru», Banatului, Sătmarului, Crișanei și Maramureșului.

De remarcat este pasagiul acesta din expunerea de motive: «Adunarea dela Alba-Iulia proclamă dreptul inalienabil al României asupra întregului Banat», care este salutat cu nesfârșite urale.

Voci: Trăiască Banatul întreg!

Di V. Goldiș: Prin aceste legi se întregesc legalmente toate revendicările românismului. Aceasta unire de azi ne va da puțința să realizăm integritatea revendicărilor noastre naționale.

Entuziasmul Camerei e la paroxism.

Președintele consideră aclamațiile ca exprimă votul unanim al adunării.

Sărbătorile în România Mare.

În ziarul Dacia cetim, că Luni în 16 Decembrie a. c. senatul român a luat poziție în afacerea sărbătorilor românești.

Senatorul părintele protopop Nicolae Borzea dela Făgăraș a dat expresiune turburării ce a produs în inimile românilor ortodoxi hotărârea guvernului, ca oficialitatea întreagă să serbeze anul nou după calendarul Gregorian. Cere ca guvernul să revină și să respecte legea strămoșească. Cuvintele acestea ale părintelui protopop Nicolae Borzea au stârnit aplauze generale îndelungate.

Senatorul Victor Miculescu roagă să nu se facă o manifestație pripită, ci să se aștepte cuvântul explicativ al ministrului de culte.

Mitropolitul Moldovei protestează împotriva măsurii de a se serba anul nou înaintea Crăciunului fiindcă se stirbește tradiția și dăina străvechie. Regretă că domnul ministru silește biserica la conflict cu guvernul. Așteaptă sosirea domnului ministru de culte Borcea, înainte de a-și spune cuvântul din urmă în această chestie.

La întervenirea vicepreședintelui senatului discuțiunea se amână până la venirea domnului ministru de culte și instrucțiune publică.

Alegerea metropolitului primat.

În ziarul «Viitorul» aflăm în afacerea cu alegerea metropolitului primat următoarea notiță.

Alegerea metropolitului Primat și a Episcopilor de Basarabia, Argeș, Huși și Vâlcea.

Imediat după terminarea discuțiunii la Mesaj va fi convocat marele colegiu pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor, spre a împlini vacantele ce există în Biserica română.

Marele colegiu se va întruni în sala adunării deputaților din palatul Ateneului și se compune din Mitropoliți, Episcopi și Arhieri, membri ai Sfântului Sinod, senatori și deputați.

Dintre senatori și deputați au drept de vot numai creștinii ortodoxi. Catolicii, calvinii, mozaicii și cei de alte rituri, sau liber cugetătorii n'au drept de votare.

După săvârșirea unui serviciu divin la catedrala mitropolitană, marele colegiu se va întruni în sala Ateneului și va proceda la alegerea unui mitropolit primat, unui arhiepiscop al Basarabiei și a câte unui episcop la Argeș, Huși și Vâlcea.

Marele colegiu va fi prezidat de I. P. S. S. mitropolitul Vladimir de Repta al Bucovinei.

După câte se spun, guvernul va susține candidaturile P. S. S. episcopului Dr. Miron Cristea la scaunul de mitropolit primat al României mari. P. S. S. episcopului Nicodem la scaunul de arhiepiscop al Basarabiei, loc pe care îl suplinește dela realipirea acestei provincii la patria mamă.

Pentru celelalte locuri de Episcopi nu s'au fixat încă definitiv candidaturile.

Scrisoarea unui refugiat.

Era în preajma memorabilei zile de 1 Decembrie 1918, când pornisem, reprezentanții județului Torontal, spre Alba-Iulia.

Ne-am întâlnit cu toții, și cei din Timiș și o parte din Caraș-Severin, — în Timișoara, pentru ca să luăm drumul «uniți în cuget și în simțiri» spre Ardeal. Ce s'a întâmplat însă. Comanda sârbească din Timișoara în înțelegere cu perfidul Dr. Roth, conducătorul socialiștilor de acolo, nu numai că nu ne-a împiedecat și făcut greutăți de a călători, ci pe unii ne-a deținut, iar pe alții i-au internat și maltrat. Intre ei era și preotul cu vază Stana din Sarafola. Unii mai firești s'au strecurat cum au putut, și totuși au izbutit să plece, pe altă linie, ca să ajungă la țintă.

Ziua sfântă a trecut și noi ne-am întors, cei reținuți, — iarăș la vetrele noastre, triști și abătuți.

Eu ce era să spun credincioșilor mei, cari erau deja în curat cu însemnătatea zilei, — nu m'am putut reține ca să nu mă plâng contra procedurii ilegite a sârbilor, și să nu arunc câteva espectoratii la adresa lor, și să nu mă vaet și sfătuesc cu ceilalți trei colegi, zi de zi, îmbărbătându-ne și ambiționându-ne unul pe altul. Aveam nădejdea și trăiam din ea și cu ea, iar când a ajuns și la noi hotărârile aduse la Alba-Iulia, ne îmbrățișam și ne sărutam unii pe alții, ca de ziua Paștilor, în piață, înaintea sfintei biserici, unde ne-am constituit în sfat și gardă națională.

Zi după zi, săptămână după săptămână, și ei, ai noștri, nu mai veneau, în schimb însă sârbii grasau și se lefăiau tot mai mult, și așa ne-a venit potca a căruia urmare a fost că eu, — dintre primii, — cu vre-o câțiva tineri frunzași foști subofițeri, am aflat de bine, ca într'o bună dimineață să o luăm spre Ardeal, unde ne aflăm și acuma, pentruca să nu ne mai putem reîntoarce, fiind comuna Torac dincolo de linia demarcațională.

Acum, când se apropie sărbătorile Nașterii Domnului, și-mi aduc aminte, că anul trecut, pe timpul acesta trăiam în cele mai mari speranțe, și că la Crăciun și în ajun colindătorii pe lângă colindele obicinuite ne-au surprins și cu cântecele «Veniți viteji și apărători ai țării» și cu «Pe-al nostru steag», și că noi preoții pomeneam la serviciul divin pe regele Ferdinand și «marele sfat național», cugetul meu e acolo, la ei, la credincioșii mei, cărora atâta le spusese de «România-mare» și înfăptuirea idealului nostru. Și mi-se rupe inima de jale și durere, când din o scrisoare strecurată peste linia demarcațională ca prin minune, am citit: «părinte, acum să pomenește în sfânta biserică craiul sârbesc și școlile is ale lor».

Sunt aici iarăș sărbătorile Crăciunului, și mă gândesc, că colindătorii oare ce vor mai cânta, că în biserică va fi pomenit craiul Peter, și, Doamne ferește, strănarii vor răspunde cu «Gospodi pomilo!» (Doamne miluește-ne) ca și oare cândva pe vremuri, în era slavă. Mi-se întunecă atunci totul înaintea ochilor, văd pe bieții credincioși și-i compătinesc.

Mă întorc apoi reculegându-mă și mă întreb, oare să nu-l căpătăm, cum merităm, întreg Banatul?

Trebue. Zic și eu cu apostolul dela margine, deputatul Banat-Comloșului Dr. Bucurescu, care și-a ridicat deună-zi glasul în cameră: «Nu lăsați să se îmbucătățiască Torontalul!» — Fie-vă milă de cei rămași dincolo!

Odorhei, Decembrie 1919.

Eugen Munteanu,
asesor orfanal.

Vorbe înțelepte.

Mincinoși sunt cei ce se jură de multe ori.

Modificarea literilor fundamentale ale fundațiunii „Gozsdu”.

În 22 Ianuarie (3 Februarie n.) 1920 se împlinesc 50 de ani dela moartea marelui mecenat Emanuil Gozsdu, fost avocat, apoi deputat dietal, după aceea comite suprem al comitatului Caraș, și în timpul ultim jude la curtea regească ungară. Emanuil Gozsdu simțind că se apropie sfârșitul vieții, prin testamentul său din 4 Noembrie 1869 a întemeiat fundațiunea numită după însuși numele său. Pentru administrarea fundațiunii a împuternicit o reprezentanță din mitropolitul și din toți episcopii ortodoxi români din Ungaria și Transilvania și din tot atâți și peste numărul acestora încă trei bărbați civili români ortodoxi, între cari cel puțin unul din familia Poynár, dacă vor fi indivizi capabili în ea. Acest testament publicându-se în aceea zi, în care a murit testatorul, executorii testamentari îndată au luat rămasul în administrare, cari au continuat-o până la 1 Octombrie 1870. Constituindu-se reprezentanța acestei fundațiuni în sensul testamentului, în 2 Maiu 1885 a satorit literile fundamentale pe baza dispozițiilor testamentare ale fondatorului.

În 21 August 1885 literile fundamentale în-cuviințate prin concluzul Nr. 249 al congresului național-bisericesc din 21 Octombrie 1878 și aprobate de Preaveneratul Consistor mitropolitan prin Nr. 32 M. din 1885, au fost înaintate înaltului guvern spre întărire.

Domnul ministru de culte și instrucțiune publică, înainte de a le aproba, a făcut unele observări, și anume: că în loc de Ungaria și Transilvania să se zică numai Ungaria; să se elimineze dispozițiunea, după care capitalele fundațiunii se pot eloca și la privați; și că stipendiștii fundațiunii nu pot studia în străinătate fără concesiunea prealabilă a ministerului.

Președintele Preaveneratului Consistor mitropolitan în 30 Octombrie 1885 a făcut reprezentățiune ministrului de culte și instrucțiune publică, care nu s'a abătut dela observările sus amintite.

În congresul național bisericesc din 1886 Preasfinția Sa Ioan Popasu, episcopul ortodox român al Caransebeșului, a atras atențiunea deputaților congresuali la împrejurarea, că prin modificările ministeriale s'a alterat voința testatorului, iar deputatul congresual Vincentiu Babeș a propus a se enunța, că congresul își rezervă a reveni la timp mai oportun asupra restricțiunii făcute de înaltul guvern în privința stipendiștilor pentru străinătate, precum și în privința celorlalte, pe cât ele se abat dela textul testamentului. În urma acestora «congresul a luat act despre aprobarea literelor fundamentale, notificată prin rescriptul ministerial din 25 Noembrie 1885 Nr. 45731 rezervându și a reveni la timp mai oportun asupra restricțiunii făcute de înaltul guvern, în privința stipendiștilor pentru străinătate, precum și în privința celorlalte, încât ele se abat dela textul testamentului».

Având în vedere concluzul acesta congresual, timpul oportun, care a sosit, punctul g) din testamentul fondatorului, în sensul căreia «până când la națiunea română se va înființa pe cale constituțională o corporațiune națională, o adunare națională, un congres sau alt corp autonom, reprezentanța fundațiunii dă seamă despre aceasta numai publicului astfel, că nealterându-se suprainspecțiunea regimului de stat socotelile să se dea judecării publice prin foaia oficială ungarică și prin trei foi române mai răspândite, iară dacă națiunea va câștiga o corporațiune organică autonomă, socotelile se subștern acelor corporațiuni spre aprobare, după aceea se prezentează regimului de stat ungaric, și în modul arătat mai sus se dau publicității», precum și împrejurarea, că pe 15/28 Decembrie a. c. e convocat congresul național bisericesc în sesiune ordinară, ar fi de dorit, ca Măritul Congres să modifice literile fundamentale ale fundațiunii «Gozsdu» conform concluzului congresual din 1886 susamintit și punctului g) din testamentul fondatorului.

Prin aceasta ne-am îndeplinit o datorință sfântă față de memoria aceluia bărbat, care partea cea mai mare a averii a testat-o Bisericii ortodoxe române spre scopuri culturale.

Dr. Bucur Buzdugan,
preot ortodox român.

Chemarea de azi a bisericii.

Principală noastră preocupare, în aceste zile, trebuie să fie, ca să dăm poporului educația pe care stăpânitorii noștri, de tristă memorie, în mod intenționat, au neglijat-o. Ei își dăseră bine seama, că victoria asupra noastră numai prin încătușarea culturii și-o pot asigura. Și dacă cu toate acestea, în butul tuturor vicisitudinilor trecutului am rămas ceea ce suntem, în mijlocul atâtor popoare streine, meritul este al bisericii, concrescute cu însăși ființa noastră. Ori de câte ori noi și înaintașii noștri eram atacați, aveam refugiu în biserică. N'a fost lovitură dată bisericii, fără să se alarmeze întreaga suflarea românească, și n'a fost lovitură dată românismului, fără să se alarmeze biserica.

Nația noastră și legea noastră, în ochii poporului nostru au fost totdeauna identice. Așa am fost noi, și așa a fost lupta noastră: pentru neam și pentru lege.

De fapt chemarea bisericii e să moralizeze, să nobilizeze pe om. Dar lupta noastră cu streinii de multe ori era așa de acută, că biserica era nevoită — lucru recunoscut de către conducătorii noștri — ca chiar jertfindu-și interesele proprii, să fie națională, să fie păzitoarea românismului.

Cu toate că azi situația e schimbată și chiar pentru că de azi încolo biserica va trebui să-și revină la adevărata ogășe, la moralizarea credincioșilor, nu va înceta ca, împreună cu școala, să fie singurele instituții, cari să facă să se completeze educația poporului.

Încât privește școala recunoaștem, că se lucrează, cu mare zel și zor la îndreptarea și punerea ei pe adevăratele baze și nu ne îndoim, că nu peste multă vreme se vor vedea și roadele.

Nu stăm tot așa și cu biserica. Ea nu se mai bucură azi de autoritatea cuvenită și nici nu i se mai poartă destulă grijă. Lucru curios chiar! Deși lupta, ce-a dat-o biserica și preoțimea pentru păstrarea neamului, e recunoscută de toată lumea românească și deși această luptă n'a fost dată de nici o altă instituție sau castă de funcționari, cu toate acestea, mi se pare, că nime n'a ieșit așa de rău din război ca chiar biserica și preoțimea. Îmbogățirea, fără seamă, americanismul, socialismul, democratismul, rău interpretat și alte curente primejdioase rod la rădăcina bisericii și prin ea la însăși baza neamului.

E mai dureros, că se aude ici colea dela oameni, ce se țin cumiți, că biserica și preoțimea noastră până acum s'a avut rolul, pe care de azi încolo, statul însuși fiind național, nu și-l mai are și că serviciile religioase se pot, pe viitor îndeplini și de o preoțime mai puțin cualificată. Cu alte cuvinte biserica de azi n'ar fi prea mare pagubă, dacă ar deveni pe viitor o biserică moartă, cam ca cea din vechiul regat. Nu și dau seama acești rătăciți, că satele noastre chiar de azi încolo și mai ales azi, în această epocă de tranziție, au nevoie mai mare decât oricând de preoți luminați și desinteresați, cari să fie în stare să plivească neghina, ce le-a coplesit și să le desvoalte și conducă în toate direcțiile.

Noi, popor la începutul dezvoltării și lipsit, în mare parte, de adevărată conștiință, nu putem să ne asemănăm cu Franța. Francezii sunt cel mai cult popor și până la oarecare grad, poate și cultura să împrumute moralitate. Luați însă poporului nostru biserica și veți vedea ce a mai rămas. Nimic. Un popor, care nu mai numără nimic.

În direcția aceasta să conlucreze toți cei chemați. Nu că rolul bisericii și al preoțimii a încetat. Din contră. Să menținem biserica și preoțimea în rolul avut. În rolul de singurii conducători și educatori firești ai poporului. Să ne dăm bine seama. Nu putem da satelor noastre alt conducător, căci nu este altul, care prin funcțiunea sa și prin situația sa să fie așa de apropiat de popor și așa de legat de el și de interesele lui, ca preotul. Aceasta să fie conștiința statului și a organelor sale și aceasta să fie conștiința noastră a tuturor, cari ne interesăm de educația poporului.

Preot Alex. Popa.

A V I Z.

Domnii cari voiesc să ia parte la serbările Asociației din 10 și 11 Ianuarie c. st. n., binevoiască a se însinua pentru încuarterare, la președintele biroului de încuarterare, avocat *Ioan A. de Preda*, Sibiu, strada Hecht Nr. 16, cât mai curând.

Știrile zilei

Noul ministru de interne Lupu a luat în primire apartamentul său Marți din săptămâna aceasta. Domnia Sa s'a întreținut cu directorii de serviciu și cu personalul superior.

Duminea trecută M. Sa Regele a asistat în biserica dela Pitar-Moși la slujba dumnezeiască.

Principesa A. S. R. Elisabeta a sosit în capitală Duminea cu trenul simplom însoțită de damele de onoare.

Miercuri marele colegiu electoral, compus din cameră, senat, sfântul Sinod și consistorul superior s'a întrunit spre a face alegerea noului mitropolit.

În Cluj s'a serbat în 11/23 Decembrie aniversarea intrării armatei române în Cluj.

Militare. Generalul comandant pentru trupele din Transilvania Mărdărescu a sosit ieri la Sibiu, și a fost primit cu toate onorurile cuvenite.

Exame. La seminarul arhidiecezan s'au început examenele de corigență și cele particulare în 19 Decembrie a. c.

Anul nou. Anul nou civil s'a inaugurat după calendarul Gregorian. Sărbătorile noastre bisericesti rămân a se ține nealterate după calendarul Iulian al nostru bisericesc. Chestiunea aceasta a ajuns și în senatul României în discuțiune, și a rămas să se asculte părerea ministrului de culte.

La «Reuniunea română de înmormântare din Sibiu» au fost primiți, cu taxa de 2 cor. pentru înscriere și cu câte 60 bani după cazurile de moarte ce se vor ivi între membri, următorii membri noi: Ioan Kovatsch, văpsitor și soția sa Terezia (Sibiu); Demetriu Munthiu, notar Reciu și soția sa Hermina; văd. Eva Micu, lucrătoare, Alexandru Crăciun, lucrător și soția sa Maria (Sibiu); Petru Roșca, econ., Maria Roșca și Valeria Roșca fiice de protopop. (Fizeș-Sân-Petru); Aron Gogonea, paroh, (Poiana Mărului) și soția sa Elena n. Popa; Ioan Brotea, paroh (Mateias), soția sa Păuna n. Roșca și ficalor Aurelia; Ioan Patachi, inv. (Săcel), și soția sa Maria n. Platos; Ioan Floca, paroh, (Zlagna), și soția sa Virginia n. Popa; Andreiu Moldovan, paroh, (Hendorf) și soția sa Valeria n. Suci.

Ajutoare statutare s'au plătit după membrii răposați: Maria Badiu, Paraschiva Vintilă, Friederica Roman, Savu Radu (Amnaș), Ion Munteanu, Marina Șerban, Gavriil Popianoș, (Porumbacul sup.), Constantin Dimian, protopresbiter, (Brețcu), Varvara Cațaveiu, preoteasă, (Lisa), Eduard Molnar, (Boița), Maria Cioran, Ana Soeck, Ana Cașolțan, Pavel Roșca, protopresb. (Fizeș-Sân-Petru), Ana Theil, Teodor Radu și Elena Arpășan cu cari numărul membrilor răposați din sânul Reuniunii a ajuns la 397. Membri noi se primesc la președintele *V. Tordășian* și la cassarul substituit *Timot. Popovici*, prof. sem.

Invalizi și orfanii după invalizi. Direcțiunea financiară dispune, ca invalizii de război și orfanii de asemenea invalizi, pentru cari nu s'au asignat încă pensuni sau ajutor de creștere, și cari încă n'au dat cereri în privința aceasta, sunt poftiți a da cererea, căci cu sfârșitul anului 1919 se sistează ajutoarele provizorii dela stat.

Magistratul.

Publicațiune. În 23 l. c. dimineața s'a aflat în gunoiul gări Brașov un băiat în etate de 2—3 săpt. mort. Băiatul pare a fi dintr-o familie cu stare mai bună și a fost aruncat în gunoiu afirmative de o femeie streină, rău îmbrăcată, care a venit dinspre Predeal și s'a depărtat spre Făgăraș.

Cine știe ceva referitor la femeia și copilul din chestie, e invitat a încunoștiința poliția de stat din Sibiu.

O interesantă ședință de hipnotism și telepatie.

Evoluția inteligenței omenești, în drumul ei spre adevăr, ne desvălește tot mai multe colțuri ascunse în domeniul larg al cunoștințelor omenești. Unele din aceste descoperiri științifice, ca cele ce țin de hipnotism, telepatie, mnemotehnică, ne duc până la hotarele cele din urmă ale experienței omenești și în ele se simte, asemeni reflexelor venite din altă lume, subtilitatea indefinită a forțelor cu care a înzestrat Dumnezeu pe om.

Cunoștințele de până acum, verificate cu experiențe noi și tot mai bogate ce se fac mereu pe aceste terene, vor fi în stare, ca mânepoimâne, să schimbe în mod simțitor felul cugetării și vieții omenești. Nu ne este deci nici nouă îngăduit, să bagatelizăm sau chiar să negăm caracterul serios al acestor cunoștințe și experiențe «misterioase».

Probe cât se poate de convingătoare despre valoarea științifică a hipnotismului și telepatiei ne-a dat prof. *E. de Gyn* în ședința sa de alaltăieri, ținută în fața unui public foarte numeros în sala teatrului orașenesc din Sibiu. D-sa dispune incontestabil de o putere extraordinară de a ceti gândul altor persoane și de a executa ordinele ce i se dau de cineva în gând. Dupăcum a fost și gândirea comitenților, mai mult sau mai puțin concentrată și lămurită, așa a fost și executarea acțiunii din partea telepatului, mai bine sau mai rău reușită. Ordinele ce s'au dat, în gând firește, de către unii comitenți mai confuși și șovăelnici s'au resfrânt asupra bunului mers al experiențelor.

Operațiunile hipnotice ale dlui de Gyn merită și ele o deosebită mențiune. Ordinele date mediului se prezentau ca tot atâtea imperative, dela care vedeai bine că nu se poate sustrage.

Sugestiunile au fost deadreptul frapante. Numai în faza din urmă a acțiunii hipnotice se încinse parcă o mică luptă între hipnotizator și mediu, o mitică Victorie, care se încapățină se reziste ori cărei impulsuni mai departe și care în cele din urmă ieși «victoriosă» din lupta cu maestrul supărat.

Mai remarcăm ultimul debut al dlui profesor, descoperirea unei crime imaginare din sala de teatru. Dânsul descoperi în câteva minute și-i conduse apoi pe scenă, pe asasin și pe complicitii lui, arătând totodată și locul crimei, corpul delict, precum și modul în care a fost răpusă victima.

Ședința dlui profesor de Gyn, ținută în folosul Societății ocrotirii orfanilor din război, a fost deci o importantă contribuție culturală și filantropică.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

1. *Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orce chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orce chestiune privitoare la armata română.*

2. *Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.*

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Nr. 72/919 paroh.

(408) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător al II-lea în sensul hotărârii Consistoriale Nr. 817 Sc. la școala confesională ortodoxă din **Berivoi-mici** protopopiatul Făgăraș se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: întreg salariul legal cu adăusele recerute precum și rețutul de cuartir cerute dela stat.

Cel ales este dator a duce elevii în Dumineci și sărbători, cu actualul învățător, la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze în termenul prescrip cererile instruite cu documentele cerute oficiului protopresbiteral din Făgăraș.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 20 Decembrie 1919

Mateiu Chiușdea,
not. comitetului

Vasiliu Popa-Răduleț,
paroh președinte.

Nr. 1007/919 am văzut:

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 398/1919

(410) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Bucium-Ișbita**, protopresbiteratul Abrudului, se publică al treilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B pentru întregirea dotației dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat subsemnatului oficiu și cu prealabila încuviințare să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să facă cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial. Abrud, la 24 Iunie 1919.

Petru Popovici,
protopresbiter.

Nr. 399

(404) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Tâmpa**, în protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitelor preoțești.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiteral a Devei în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare, se pot în vre-o Duminecă sau sărbătoare prezenta și în parohie, la biserică spre a cânta predica, eventual a celebra.

Deva, la 15 Dec. 1919.

Oficiul protopresb. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 398/919

(403) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Certejul de sus** în protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea din partea statului a venitelor preoțești, având și casă parohială.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile susținute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiteral a Devei în termenul deschis și cu observarea dispozițiilor regulamentare se pot prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în parohie, la biserică spre a cânta, predica eventual și celebra.

Deva, la 15 Dec. 1919.

Oficiul protopresb. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 344/919

(409) 1—3

Concurs repetit

În urma ordinului Veneratului Consistor Diecezan din Cluj cu datul de 5/18 Noem. 1919 Nr. 309 b's să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție pentru postul vacant de paroh din parohia de cl. II-a **Jac**, cu filiile **Bred și Romița**, aparținătoare tractului Unguraș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții vor avea să-și înainteze petițiile de concurs împreună cu documentele cerute în termenul deschis subsemnatului, iar concurenții cu observarea prescripilor din Regulamentul pentru parohii să vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta resp. a oficia și a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Unguraș, 8/21 Decembrie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial din Jac.

Ioil Ghiurițan,
adm. ppopesc.

Nr. 365/919

(411) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Botean din parohia de clasa III-a **Binținț**, protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din toate venitele preoțești fasonate la coala B. pentru congruă.

Concurenții să-și astearnă petițiile instruite în ordine în termenul indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare pe lângă încuviințarea protopresbiterului — la biserică — spre a cânta, celebra, predica și a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, la 7/20 Sept. 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domsa,
protopop.

Nr. 714/1919.

(397) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I. **Zărnești**, protopresbiteratul Branului, rămasă vacantă după parohul Ioan Dan, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregire dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Zărnești, în 26 Noemvrie 1919.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Bran, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea,
protopresbiter.

Nr. prot. 564/919

(406) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională ort. română din **Zlagna**, protopresbiteratul Agnita se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 600 cor. anual dela comuna bisericească, iar restul conform legii întregire dela stat.
2. Cuartir în edificiul școlii și grădina prescripă de lege.

3. Fiind învățătorul ales obligat a face servicii și de cantor, pe lângă salariul învățătoresc va beneficia de remunerația și venitele cantonale uzitate până acum.

Cererile de concurs cu documentele necesare să se astearnă oficiului protopresbiteral din Agnita în termenul susindicat.

Agnita, la 7 Decembrie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 423—1919 prot.

(396) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Retișdorf**, din protopresbiteratul tractului Sighișoarei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs să se înainteze în termenul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigoare, iar concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, să se prezinte în comună în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a cânta, respective a oficia, cuvânta și a face cunoștință cu poporul

Sighișoara, 2/15 Noemvrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr-or. român al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 402

3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. a III-a **Felmer** în protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele din coala B. ce încurg dela parohie.

Concurenții înainte de expirarea termenului de concurs, sunt îndatorați a se prezenta poporului în parohie și la biserică cântând și eventual celebrând spre a face cunoștință cu acesta, iar cererea de concurs împreună cu documentele necesare, să le înainteze în termenul prefipt oficiului protopopesc gr-or. al Cohalmului.

Din ședința comitetului bisericesc gr-or. din Felmer, ținută la 17/30 Noemvrie 1919.

Ieronim Buzoa,
cond. ofic. protop. preș.

Ioan Buzete
notar com. bis.

Am văzut:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului Ștena, în 7 Decembrie 1919.

Ieronim Buzoa,
cond. ofic. protopopesc.

Nr. 8522 Bis.

(401) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia gr. or. de clasa II (a doua) **Roșia** protopresb. Sibiu, în virtutea deciziei consistoriale din 29 Octombrie a. c. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. și întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare se vor înainteza în termenul deschis oficiului protopresbiteral, iar candidații cu prealabila învoire a protopresbiterului se vor prezenta în comună la biserică spre a cânta resp. a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Roșia, din ședința comitetului parohial ținută la 7 Decembrie 1919.

Ilie Sărătean,
pres. com. parohial.

Toma Benchea,
notar.

Nr. 439/1919.

Văzut:

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.